

๔.๑.๓ โครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม

(ผู้ถวายรายงาน : ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

๑. ความเป็นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘ สถาบันภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ดำเนินโครงการ “การพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมีเป้าประสงค์ที่จะพัฒนาความสามารถของครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในการสร้างบทเรียนเสริมการอ่านสำหรับสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมใน ๕ จังหวัดภาคเหนือ (จังหวัดพะเยา แพร่ ลำปาง น่าน เชียงราย)

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๑ สถาบันภาษาไทยสิรินธร ร่วมกับมูลนิธิฯ จัดทำโครงการ “ทุนเพื่อครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในการจัดทำบทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา” โดยมีเป้าประสงค์ที่จะพัฒนาความสามารถของครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้ดำเนินงานวิชาการด้วยตนเอง มีรูปแบบทำงานเป็นทีมของครูภาษาไทยจากต่างโรงเรียนกัน มีหัวหน้าทีมเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และมีลูกทีมที่รับผิดชอบงานในส่วนของตนงานส่วนรวม พร้อมทั้งมีครูพี่เลี้ยงซึ่งเป็นครูท้องถิ่นช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างเป็นกัลยาณมิตร

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๒ คณะครูภาษาไทยที่เข้าร่วมโครงการทุนเพื่อครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในการจัดทำบทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้จัดทำบทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนมัธยม จำนวนประมาณ ๔๐๐ เรื่อง สถาบันภาษาไทยสิรินธรได้คัดเลือกบทเรียนเสริมการอ่าน จำนวน ๑๗๑ เรื่องจากทั้งหมด ๔๐๐ เรื่อง ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์, วิทยาศาสตร์ทั่วไป, สังคมศาสตร์, วิทยาศาสตร์สุขภาพ และเกษตรศาสตร์

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มูลนิธิฯ ร่วมกับ สถาบันภาษาไทยสิรินธรได้ดำเนินโครงการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยให้แก่กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน ๒ กิจกรรมคือ (๑) กิจกรรมการสร้างบทเรียนเสริมการอ่านให้นักเรียนมัธยม และ (๒) กิจกรรมการพัฒนาความสามารถในการอ่านให้นักเรียนมัธยม

๒. การดำเนินงาน ปี ๒๕๖๒

๒.๑ กิจกรรม “การสร้างบทเรียนเสริมการอ่านให้นักเรียนมัธยม” ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมภาคเหนือ

- ๑) วัตถุประสงค์ : เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่จะให้ครูภาษาไทยทำงานเป็นทีมกับสามเณรจากโรงเรียนของตนเอง ให้สามเณรมีส่วนในการคัดเลือกบทอ่านและตั้งคำถาม โดยถือเป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่กระตุ้นให้สามเณรรักในการอ่านและคิดวิเคราะห์ มีความรู้ในการใช้ภาษาไทยในระดับดี ตลอดจนทำให้ได้บทเรียนเสริมการอ่านวิชาภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจต่อไป และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนาความสามารถของครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมภาคเหนือ
- ๒) เป้าหมาย : บทเรียนเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวนประมาณ ๔๐๐ เรื่อง โดยมีครูและสามเณรสามารถสร้างบทเรียนเสริมการอ่าน จำนวนประมาณ ๒๐-๓๕ คน (จำนวน ๔-๗ กลุ่ม, กลุ่มละ ๕ คน)
- ๓) ขั้นตอนการดำเนินงาน :
 - ครูจากโครงการทุนเพื่อครูภาษาไทยฯ จัดส่งข้อเสนอโครงการสร้างบทเรียนเสริมการอ่านที่ทำงานเป็นทีมระหว่างครูและสามเณรที่เป็นศิษย์ของโรงเรียนตนเอง
 - คณะทำงานฯ (โดยมูลนิธิฯ ร่วมกับสถาบันภาษาไทยสิรินธร) พิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโครงการฯ แล้วแจ้งผลให้ครูทราบ
 - ครูและสามเณรแต่ละโรงเรียนจัดทำชุดบทเรียนเสริมการอ่านส่งให้มูลนิธิฯ ตามแผนการส่งมอบงาน
 - คณะทำงานฯ คัดเลือกชุดบทเรียนเสริมการอ่าน แล้วมูลนิธิฯ สนับสนุนทุนตามเกณฑ์ของแบบคำถามในบทอ่าน ได้แก่
 - คำถามแบบปรนัย ๔ ตัวเลือก จะสนับสนุนทุนเรื่องละ ๑๐๐ บาท
- ๔) คำถามแบบตอบคำถาม/จับคู่/ถูกผิด จะสนับสนุนทุนเรื่องละ ๕๐ บาท
- ๕) ผลการดำเนินงาน :

- ครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมภาคเหนือได้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างบทเรียนเสริมการอ่าน โดยทำงานเป็นทีมระหว่างครูและสามเณรที่เป็นศิษย์ของโรงเรียนตนเอง จำนวน ๓ โรงเรียน มีผลดำเนินงานดังนี้

ครูที่รับผิดชอบ	โรงเรียน	กิจกรรมสร้างบทเรียนเสริมการอ่าน		
		สามเณรที่ร่วมจัดทำบทเรียน	ข้อเสนอโครงการฯ เป้าหมาย (เรื่อง)	บทเรียนที่สร้างผลงานที่ได้ (เรื่อง)
๑. พระใบฎีกาพิพัฒน์ฯ	ร้อยแห่งวิทยาคม จ.แพร่	๕ คน	๖๐ เรื่อง	๖๐ เรื่อง
๒. นางปรียาภา ศรีจันทร์	พุทธโกศวิทยาคม จ.แพร่	๕ คน	๖๐ เรื่อง	๖๐ เรื่อง
๓. นางกัลยา เปี่ยมงาม	เขตวันวิทยา จ.แพร่	๕ คน	๖๐ เรื่อง	๖๐ เรื่อง

๒.๒ กิจกรรม “การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนมัธยม”

๑) วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมภาคเหนือ และกลุ่มจังหวัดศรีสะเกษ ได้นำเครื่องมือพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจมาพัฒนานักเรียนของตนเองอย่างจริงจัง ผลักดันให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการอ่าน โดยครูมีระบบในการพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นขั้นตอน สามารถคัดเลือกบทอ่านที่เหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถของนักเรียนแต่ละคนได้ มีการติดตามการอ่านของนักเรียนอย่างเป็นระบบ จนนักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

๒) อุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนา :

- บัตรบทอ่าน บัตรคำถาม และบัตรเฉลย ที่คณะครูภาษาไทยจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมภาคเหนือได้จัดทำขึ้น จำนวน ๑๗๑ เรื่อง ใน ๕ สาขาวิชาคือ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และเกษตรศาสตร์
- ตารางคำนวณคะแนนพัฒนาการ : เพื่อเปรียบเทียบผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (post-test) ของนักเรียน และใช้ในการเปรียบเทียบกับผลพัฒนาการจากการฝึกจริง
- ตารางบันทึกพัฒนาการในการอ่านของนักเรียนรายบุคคล : เป็นตารางบันทึกการอ่านของนักเรียนเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนอ่านบทอ่านไปกี่เรื่อง มีทักษะการอ่านคือ การอ่านจับรายละเอียด การอ่านจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญของเรื่อง และการอ่านตีความมีด้านใดบ้างที่ได้รับการพัฒนา
- สมุดบันทึกฝึกฝนการอ่าน : เป็นสมุดที่นักเรียนแต่ละคนจะใช้บันทึกว่าใช้เวลาในการอ่านบทเรียนในระดับใด กี่เรื่อง แต่ละเรื่องใช้เวลาเท่าใด
- แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน (pre-test, post-test)

๒.๒.๑ กิจกรรม “การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนมัธยม” ของกลุ่มพระปริยัติธรรมภาคเหนือ

๑). เป้าหมาย : ครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมภาคเหนือได้นำ “บทเรียนเสริมการอ่านแก่นักเรียนมัธยม” มาพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนของตนเอง จำนวนประมาณ ๔๐๐ คน จากโรงเรียน ๒๐ แห่ง

๒). ขั้นตอนการทำงาน :

- คณะทำงานฯ (โดยมูลนิธิฯ ร่วมกับสถาบันภาษาไทยสิรินธร) จัดอบรมให้แก่ครูภาษาไทย เพื่อฝึกการใช้ชุดบทเรียนเสริมการอ่าน และฝึกวางแผนในการพัฒนานักเรียน

- ครูภาษาไทยจัดทำข้อเสนอโครงการฯ โดยมีแผนงาน ดังนี้

๑). ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ต้องการพัฒนา โดยพิจารณาจากผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (pre-test) แล้วแบ่งนักเรียนเป็น ๓ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนต่ำ อยู่ในระดับจับรายละเอียด ๒) กลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนปานกลาง อยู่ในระดับจับประเด็น ๓) กลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนสูง อยู่ในระดับตีความ

๒). ครูทำแผนเริ่มฝึกให้นักเรียนอ่านตามระดับที่ได้จากการกำหนดข้างต้น และตรวจดูว่าควรพัฒนานักเรียนขึ้นไปในทักษะใด ระดับใด

- คณะทำงานฯ พิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโครงการ และแจ้งผลให้ครูทราบ
- ครูดำเนินกิจกรรมพัฒนาการอ่านให้นักเรียนรายบุคคล โดยมีเงื่อนไขคือ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย ๒๐ คน/โรงเรียน, นักเรียนแต่ละคนได้ฝึกอ่านบทอ่านอย่างน้อย ๕๐-๑๐๐ เรื่อง ระยะเวลาไม่เกิน ๕ เดือน โดยมูลนิธิฯ สนับสนุนทุนในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาการอ่าน อัตราเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท/โรงเรียน
- ครูส่งผลดำเนินงาน ประกอบด้วย (๑) ผลการทดสอบแบบทดสอบหลังเรียน (post-test) (๒) ตารางบันทึกพัฒนาการในการอ่านของนักเรียนรายบุคคล และ (๓) สมุดบันทึกฝึกฝนการอ่าน (๔) ตารางคำนวณคะแนนพัฒนาการ
- คณะทำงานฯ พิจารณาผลดำเนินงานของแต่ละโรงเรียน
- มูลนิธิฯ สนับสนุนทุนของการดำเนินกิจกรรมพัฒนาการอ่านเป็นงวด ๆ โดยให้เฉพาะโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงาน

๓). ผลการดำเนินงาน :

- เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ คณะทำงานฯ (โดยมูลนิธิฯ ร่วมกับสถาบันภาษาไทยสรินธร) ได้จัดอบรมให้แก่ครูภาษาไทย เพื่อฝึกการใช้ชุดบทเรียนเสริมการอ่าน และฝึกการใช้อุปกรณ์ในการพัฒนานักเรียนโดยมีผู้เข้าอบรมจำนวน ๓๙ คน จาก ๒๗ โรงเรียนใน ๕ จังหวัด (เชียงราย, แพร่, พะเยา, น่าน, ลำปาง) หลังการอบรมมีคณะครูจัดส่งข้อเสนอโครงการฯ และตอบรับเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๗ คน จาก ๖ โรงเรียน
- เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ มีครูจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน จัดส่งข้อมูลการดำเนินงาน ครั้งที่ ๑ จาก ๖ โรงเรียน
- เดือนธันวาคม ๒๕๖๒ มีครูจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน จัดส่งข้อมูลการดำเนินงาน ครั้งที่ ๒ มีโรงเรียนที่ขอยกออกจากโครงการในระยนี้ จำนวน ๓ แห่ง โดยทางโรงเรียนแจ้งว่ามีภาระงานมาก ไม่สามารถส่งงานได้ตามกำหนด และเห็นว่าต้องดำเนินงานด้านเอกสารมาก คงเหลือโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่อ ๓ แห่งมีสามเณรนักเรียนเข้าร่วมจำนวน ๘๗ รูป คือ
 - ๑). โรงเรียนร้องแหงวิทยาคม จังหวัดแพร่ มีนักเรียนสามเณรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๗ รูป สามารถฝึกฝนการอ่านได้จำนวน ๖๓ เรื่อง
 - ๒). โรงเรียนพุทธโกศวิทยาคม จังหวัดแพร่ มีนักเรียนสามเณรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐ รูป สามารถฝึกฝนการอ่านได้ ๖๓ เรื่อง
 - ๓). โรงเรียนทิพย์ปาละวิทยา จังหวัดลำปาง มีนักเรียนสามเณรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๐ รูป สามารถฝึกฝนการอ่านได้ ๖๓ เรื่อง

๒.๒.๒ กิจกรรม “การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนมัธยม” ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดศรีสะเกษ

- ๑) เป้าหมาย : โรงเรียนพระปริยัติธรรมกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๙ แห่งเข้าร่วมโครงการ และมีนักเรียนสามเณรระดับมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการประมาณ ๕๐-๑๐๐ รูป ครูผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ ๓๐ คน
- ๒) ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน :
 - ๒.๑.สำรวจข้อมูลพื้นฐาน และสอบถามความสนใจของโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษในการเข้าร่วมโครงการ และให้ครูที่สนใจส่งข้อเสนอโครงการ สถาบันภาษาไทยสรินธรจะแจ้งผลว่าข้อเสนอโครงการฯ ได้รับการสนับสนุนหรือไม่
 - ๒.๒.ครูกำหนดจำนวนนักเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการ โดยนักเรียนจะต้องอยู่ร่วมกิจกรรมจนเสร็จสิ้นโครงการ
 - ๒.๓.ครูนำแบบทดสอบก่อนเรียนให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทดสอบเพื่อใช้ในการคัดแยกกลุ่มต่อไป
 - ๒.๔.จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อฝึกทักษะการใช้เครื่องมือแบบฝึกอ่านให้กับครูสอนภาษาไทย (ครั้งที่ ๑) ให้ครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านให้กับผู้เรียนแบบรายบุคคล มีการจัดกลุ่มตามผลคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) และการฝึกการใช้บทอ่าน

- ๒.๕. ครุภัณฑ์เครื่องมือการพัฒนาทักษะการอ่านไปปรับใช้กับนักเรียนโดยวางแผนการฝึกในช่วงเปิดภาคเรียนที่ ๒ และดำเนินการตามแผนดำเนินการที่ตนเองได้วางแผนไว้ในข้อเสนอโครงการ
- ๒.๖. สถาบันภาษาไทยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ดำเนินการฝึกที่ศูนย์ครูส่งมาให้ (ส่งงานครั้งที่ ๑) อันเป็นการนิเทศติดตามเพื่อให้คำแนะนำและข้อที่ควรปรับปรุง รับทราบปัญหาการใช้เครื่องมือ
- ๒.๗. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะการใช้เครื่องมือแบบฝึกอ่านให้กับครูภาษาไทย (พบครูครั้งที่ ๒) โดยมีเนื้อหาครอบคลุมการใช้แบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมเอกสารประกอบการพิจารณา (ส่งงานครั้งที่ ๒)
- ๒.๘. ประชุมสรุปรายงานผลการดำเนินโครงการ และวางแผนการดำเนินงานในระยะถัดไป ร่วมกับประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดศรีสะเกษ ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดศรีสะเกษ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓) ผลการดำเนินงาน :

- ๓.๑. ผลการสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอนภาษาไทย (ตามข้อ ๒.๑) เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงาน พบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้ง ๙ แห่ง สนใจเข้าร่วมโครงการ มีครูเข้าร่วมโครงการจำนวน ๒๔ ราย จากที่ตั้งเป้า ๓๐ ราย เนื่องจากครูผู้สอนภาษาไทยของแต่ละโรงเรียนมีจำนวนไม่มาก โดยแยกเป็นครูพระปริยัติธรรม ๖ รูป และครูฆราวาสจำนวน ๑๘ ราย ครูที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย มีเพียงพระครูอภิรักษ์ธรรมพินิจ จากโรงเรียนศรีเกษร ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพียงรูปเดียวที่มีวุฒิการศึกษาด้านการสอนภาษาไทย (ครุศาสตร์ พ.ย.)
- ๓.๒. จากการสอบถามจำนวนชั่วโมงการสอนภาษาไทยในโรงเรียนต่าง ๆ ต่อสัปดาห์ พบว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยจำนวนต่ำสุด คือ ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และสูงสุด ๘ สัปดาห์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนชั่วโมงสูงสุด คือ ๙ ชั่วโมง และต่ำสุดคือ ๓ ชั่วโมง
- ๓.๓. วันที่ ๔-๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ จัดอบรมพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนมัธยม สำหรับครูผู้สอนภาษาไทย โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดศรีสะเกษ ณ ห้องประชุม โรงเรียนศรีเกษรวิทยา วัดเจียงอีศรีมงคลวราราม ต.เมืองใต้ อ.เมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ (ตามข้อ ๒.๔) หัวข้อการสอนประกอบด้วยการทำ Pre-test, การตั้งสมมติฐานในการพัฒนานักเรียน, การจัดทำแผนพัฒนานักเรียน บัตรบทอ่าน, การบันทึกพัฒนาการในการอ่าน การเขียนข้อเสนอโครงการ และการเขียนรายงานผลการดำเนินโครงการ (วิทยากร : ศ.ดร. ปราบัติ กุลละวณิชย์, นางสาวสิริวิมล สุกรศร) ในครั้งนี้ทางมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ ฯ ได้จัดเตรียมบัตรบทอ่านจำนวน ๑๗๑ เรื่อง และเครื่องมือต่าง ๆ ให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมไว้ โรงเรียนละ ๑ ชุด หากโรงเรียนใดมีจำนวนนักเรียนสามเณรจำนวนมาก ก็ให้ทางโรงเรียนจัดทำเพิ่ม โดยทางมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ ฯ สนับสนุนค่าใช้จ่าย
- ๓.๔. วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒ (หลังการดำเนินงานตามข้อ ๒.๖) นิเทศติดตามการใช้เครื่องมือ ให้คำแนะนำแก้ไขการใช้เครื่องมือ และข้อปรับปรุงที่ควรปรับปรุงต่าง ๆ) ณ ห้องประชุมโรงเรียนกัณฑ์ธรรมวิทย์ ต.หนองหญ้าลาด อ.กัณฑ์ จ.ศรีสะเกษ ในการจัดกิจกรรมครั้งที่ ๒ นี้ ทางสถาบันภาษาไทยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ พระปริยัติธรรมแต่ละแห่งนำเสนอผลการดำเนินการที่ครูผู้สอนนำบทเรียนเสริมการอ่านดังกล่าวมาพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนของตนเอง ประกอบด้วยแบบข้อเสนอโครงการ แบบบันทึกข้อมูลผลการทดสอบก่อนเรียน ตารางคำนวณคะแนนพัฒนาการ โดยวิทยากร (นางสาวนันทา ปรีชาวัฒน์สกุล, นางสาวสิริวิมล สุกรศร) ได้แบ่งกลุ่มเป็น ๒ กลุ่ม และให้ความเห็นเป็นรายบุคคล
- ๓.๕. วันที่ ๙-๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ (หลังการดำเนินงานตามข้อที่ ๒.๗) และจากการติดตามงานส่งครั้งที่ ๒ พบว่าครูยังใช้เครื่องมือฝึกพัฒนาการอ่านจัดกิจกรรมครั้งที่ ๓ เป็นการฝึกปฏิบัติการพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะในการใช้เครื่องมือสำหรับการฝึกทักษะการอ่านให้กับนักเรียน โดยให้มีฝึกปฏิบัติทักษะการอ่านในลักษณะเป็นการจำลองห้องเรียนในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ คณะผู้ติดตามเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติจริง ๆ เป็นปัญหาของเครื่องมือที่ซับซ้อน

และความไม่เข้าใจหลักการในการพัฒนา (วิทยากร: ศ.ดร. ปราณี กุลละวณิชย์, นางสาวนันทชา ปรีชาวัฒน์สกุล, นางสาวสิริวิมล ศุภกรศร) การจัดกิจกรรมในครั้งนี้ ได้มีการประยุกต์ใช้เครื่องมือสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ โดยให้นักเรียนสามเณรฝึกอ่านเนื้อหาบทอ่านที่จัดทำขึ้นผ่านทางสื่อดิจิทัล โดยมีคุณครูคอยเป็นที่ปรึกษา มีคุณครูที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนทั้งสิ้น ๑๖ คน จาก ๙ โรงเรียน มีนักเรียนสามเณรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เข้าร่วมทั้งสิ้น จำนวน ๖๓ รูปซึ่งเดิมตั้งเป้าไว้ ๑๐๐ รูป แต่เนื่องจากมีจำนวนสามเณรนักเรียนน้อย และยังมีสามเณรนักเรียนบางส่วนที่อ่านหนังสือไม่คล่อง พบว่า สามเณรมีความสนใจในการฝึกอย่างมาก สามารถใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามเณรนักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ครูผู้สอนสามารถใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง และเมื่อสามเณรนักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้ว (post-test) วิทยากรได้ทำการฝึกครูให้ทำการบันทึกคะแนนวิเคราะห์ผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน โดยแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม มีวิทยากรเป็นที่ปรึกษาและให้ความเห็นในการปรับปรุงการเขียนรายงานเป็นรายโรงเรียนที่ขอคำปรึกษา

๔) ข้อค้นพบจากการจัดกิจกรรม ครั้งที่ ๓ ข้อที่ ๓.๕

- ๑) จากการลงพื้นที่ติดตามงาน การศึกษาจากเอกสารรายงานผลการดำเนินงาน และการพูดคุยกับครูผู้สอน พบว่า เหตุผลที่คุณครูไม่ได้ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีภาระงานอื่น ๆ จึงไม่ได้มีการฝึกฝนเด็กอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- ๒) คุณครูขาดความเข้าใจชัดเจนในการใช้เครื่องมือการฝึกอ่าน เนื่องจากมีความหลากหลาย อาจเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับครู หากครูขาดการฝึกฝนในการใช้เครื่องมือในการฝึกอ่านจะทำให้ใช้งานได้ไม่คล่องตัว ส่งผลให้การออกผลคะแนนที่ได้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง การประเมินผลพัฒนาการของเด็กไม่ถูกต้อง มีผลให้การฝึกไม่มีประสิทธิภาพ
- ๓) อีกประการที่เห็นว่าเป็นข้อค้นพบที่สำคัญคือ พบว่ามีสามเณรนักเรียนที่ยังอ่านหนังสือไม่ออกอยู่เป็นจำนวนมาก แม้จะเรียนอยู่ในระดับมัธยมแล้ว โดยสังเกตได้จากผลคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน มีค่าเท่ากับ “ศูนย์” นักเรียนที่อ่านหนังสือยังไม่ออกไม่ควรอยู่ในโครงการนี้ และควรได้รับการแก้ไขในโครงการอื่นต่อไป ทั้งนี้ มูลนิธิฯ จะได้นำข้อค้นพบเหล่านี้ไปทำงานต่อเนื่องในปีต่อไป (ดูแผนดำเนินงานฯ ข้อ ๓.๑)

๓. แผนดำเนินงานปี ๒๕๖๓

๓.๑ กิจกรรม “การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนมัธยม” กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมภาคเหนือ

- ๑) ฝ่ายเลขานุการฯ หรืออีกประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด จ.แพร่ เพื่อหาแนวทางการสนับสนุนในระดับนโยบายจังหวัด ให้ครูสามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัว นอกเหนือจากแค่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาตามหัวข้อที่ ๓ เรื่องข้อค้นพบจากการดำเนินงาน (ในข้อที่ ๑)
- ๒) ฝ่ายเลขานุการฯ ร่วมกับสถาบันภาษาไทยสิรินธร จะร่วมกันจัดทำระบบไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อลดภาระงานในการเล็อกบทอ่านของครู ทำให้สามารถดำเนินงานได้สะดวกขึ้นและลดงานด้านเอกสาร ให้นักเรียนสามเณรสามารถฝึกอ่านผ่านเครื่องมือสื่อสาร และเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ตามความถนัด
- ๓) เปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่ฝึกพัฒนาเฉพาะครูผู้สอนเพียงด้านเดียว เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีทั้งครูและนักเรียนมาฝึกร่วมกันในครั้งแรก และอาจมีการปฏิบัติการอีก ๑ ครั้ง โดยต้องมีการติดตามในทุกเดือน ตลอดปีการศึกษา ๒๕๖๓

๓.๒ ข้อสรุปต่อเนื่องของกลุ่มศรีสะเกษ และแผนงานปี ๖๓ ในการประชุมผู้บริหาร/ผู้ดูแลโครงการ กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมโรงเรียนปรางค์กุวิหา วัดปรางค์กู๋ ตำบลกู๋ อำเภอบรียง จ.ศรีสะเกษ

- ๑) ผลการพัฒนาทักษะการอ่านที่ผ่านมามีความสอดคล้องกับแนวข้อสอบ O-NET อย่างมาก ข้อสอบส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายกับเนื้อหาและรูปแบบการวิเคราะห์ที่ทางสถาบันภาษาไทยสิรินธรจัดมาให้เด็กฝึกอ่าน จึงเห็นควรให้ทุกโรงเรียนมีการฝึกพัฒนาทักษะการอ่านให้นักเรียนสามเณรที่เข้าร่วมโครงการต่อไป

- ๒) ทุกโรงเรียนจัดตั้ง “ชุมนุมภาษาไทย” และจัดให้มีกิจกรรมรักการอ่าน โดยใช้ห้องสมุดของโรงเรียนที่ปกติไม่ค่อยได้ใช้ประโยชน์เป็นสถานที่จัดกิจกรรม สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เทอมละ ๒๐ ชั่วโมง
- ๓) ฝ่ายเลขานุการโครงการฯ หรือแนวทางการดำเนินงานร่วมกับสถาบันภาษาไทยสิรินธร วางแผนการดำเนินงานร่วมกับคณะครูและผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อกำหนดเป็นปฏิทินกิจกรรมตลอดปีการศึกษา ๒๕๖๓ นี้ เพื่อจะได้ไม่ต้องไปทับซ้อนกับกิจกรรมอื่น ๆ เหมือนช่วงที่ผ่านมา อาทิ กิจกรรมอบรมภาษาบาลี กิจกรรมวันมาฆบูชา และกิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ เพื่อให้ครูสามารถจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม
- ๔) การนิเทศติดตามจะเป็นหน้าที่ของสำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดศรีสะเกษ (ทศพ.) ร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอ ฝ่ายภาษาไทย โดยทางสำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดศรีสะเกษ (ทศพ.) จะเป็นผู้วางแผนการลงพื้นที่นิเทศติดตามให้สอดคล้องกับแผนงานเดิมของตนเอง และแจ้งให้ฝ่ายเลขานุการฯ ของมูลนิธิการศึกษาทางพระพุทธศาสนาตามพระราชดำริพิจารณาเข้าร่วมนิเทศติดตามด้วยเพื่อจะได้รับทราบผลการจัดกิจกรรมไปพร้อม ๆ กัน

๓.๓ กิจกรรม “การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้นักเรียนมัธยม” กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดศรีสะเกษ

- ๑) จัดทำบัตรบทธ่อ่านและเครื่องมือสำหรับครูผู้สอนผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สามเณรนักเรียนเข้าไปดาวน์โหลดบทธ่อ่าน อ่านบทธ่อ่าน และทำแบบทดสอบผ่านทาง smartphone, tablet หรือ PC ตามที่นักเรียนสะดวก โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและเป็นผู้กำหนดให้ผู้เรียนฝึกการอ่านเพื่อพัฒนาตนเองเป็นรายบุคคล
- ๒) ดำเนินการจัดค่ายพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยให้กับครูและสามเณรนักเรียน จำนวน ๑ ครั้งในปีการศึกษา ๒๕๖๓ นี้ คือประมาณสัปดาห์แรกของเดือนมิถุนายน และติดตามผลในเดือนสิงหาคม และมกราคม (๒๕๖๔)
- ๓) เชิญชวนนักเรียนสามเณรอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในโครงการ ที่นอกเหนือจากนักเรียนสามเณรจำนวน ๖๓ รูปที่เข้าร่วมโครงการแล้ว เข้าร่วมชุมนุมภาษาไทยด้วยเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๔. ประเด็นเสนอต่อที่ประชุม

เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานปี ๒๕๖๒ และเห็นชอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณปี ๒๕๖๓